

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор Навчально-наукового
інституту «Каразінський інститут
міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«27» серпня 2026 року

Робоча програма навчальної дисципліни

«ГЛОБАЛЬНА ТОРГОВА ПОЛІТИКА»

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
галузь знань	<u>29 – «Міжнародні відносини»</u>
спеціальність	<u>292 – «Міжнародні економічні відносини»</u>
освітні програми	<u>«Міжнародні економічні відносини»</u>
вид дисципліни	<u>за вибором</u>

ННІ: «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
«27» серпня 2026 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Олена ДОВГАЛЬ, д-р екон. наук, професор,
професор кафедри міжнародних економічних
відносин та логістики ХНУ імені В. Н. Каразіна

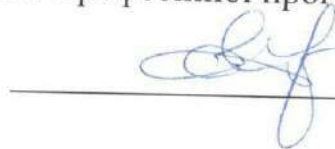
Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин
та логістики
Протокол № 1 від 26 серпня 2026 року

Завідувач кафедри

_____ Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми

_____ Олена ХАНОВА

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Протокол № 1 від 27 серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії

_____ Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма вивчення обов'язкової дисципліни «Глобальна торгова політика» складена відповідно до освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародна логістика і митна справа» підготовки бакалавра за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – формування системи знань з вивчення закономірностей розвитку глобальної торгової політики, видів, інструментів та механізмів регулювання міжнародної торгівлі на глобальному рівні.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни: формування та розвиток у здобувачів знань щодо сутті і стратегій глобальної торгової політики, теоретичних основ і перспектив її розвитку, а також вироблення навичок використання своїх теоретичних знань та інструментарію глобальної торгової політики для дослідження практичних економічних проблем.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
16 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	-
Самостійна робота	
72 год.	110 год.

1.6. Перелік компетентностей, формуванню яких сприяє дисципліна:

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ФК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

1.7. Заплановані результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна:

ПРН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

ПРН12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

ПРН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

1.8. Передумови вивчення: Математика для економістів, Основи економічної теорії, Мікроекономіка та макроекономіка, Теорія міжнародних відносин, Світова економіка.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні концепції міжнародної торгівлі та торгової політики

Меркантилізм, неомеркантилізм. Класична теорія політекономії, теорія порівняльних переваг. Теорія ресурсомісткості торгівлі. Кейнсіанство. Монетаризм, неокласична теорія. Теорія конкурентних переваг. Ефект масштабу. Торгівля в умовах монополістичної конкуренції. Інституціоналізм. Теорія життєвого циклу товару. Модель технологічного розриву. Теорія обкрадаючого зростання. Модель наукоємної спеціалізації. Теорія нового (ендогенного) зростання. Концепція технологічно інтенсивної торгівлі

Тема 2. Сутність та види торгової політики

Суть і поняття торговельної політики. Учасники торговельних відносин та їх інтереси. Види торговельної політики. Переваги та недоліки лібералізму. Переваги та недоліки протекціонізму. Чинники, що впливають на вибір торговельної політики. Поняття чистої вигоди країни від торгівлі. Мотивація державних службовців. Концепція малої групи, об'єднаної спільним інтересом. Лобізм у торговельній політиці.

Тема 3. Соціально-економічна безпека як чинник вибору виду торгової політики

Сутність соціально-економічної безпеки. Інтереси і загрози у концепції економічної безпеки. Класифікація національних економічних інтересів. Класифікація загроз економічній безпеці держави. Фінансова глобалізація як продуцент загроз економічній безпеці країн-лідерів та країн-аутсайдерів. Переваги та недоліки фінансової глобалізації. Соціально-економічні наслідки глобалізації для країн-лідерів та країн-аутсайдерів.

Тема 4. Тарифні інструменти торгової політики

Митний тариф, мито, митна ставка. Класифікація товарів. Принципи СОТ щодо митних тарифів. Види мит. ПДВ при експорті та імпорті. Акцизи. Митні збори. Інші витрати торговців при експорті та імпорті.

Тема 5. Нетарифні інструменти торгової політики

Кількісні обмеження. Демпінг і антидемпінгові заходи. Субсидії та компенсаційні заходи. Спеціальні захисні заходи. Технічні бар'єри у торгівлі. Санітарні і фітосанітарні заходи. Торговельні заходи, пов'язані з навколишнім середовищем. Правила визначення походження. Ембарго. Адміністративні бар'єри у торгівлі. Інші бар'єри у торгівлі.

Тема 6. Показники зовнішньої торгівлі для аналізу торгової політики

Статистичні бази даних. Показники обсягу експорту та імпорту, зовнішньоторговельний оборот, сальдо торговельного балансу. Показник умов торгівлі. Показники відкритості торгівлі. Коефіцієнт покриття імпорту експортом. Індекс виявленої порівняльної переваги. Індекс компліментарності торгівлі. Індекс подібності експорту. Індекс інтенсивності торгівлі. Індекс спеціалізації торгівлі. Індекс внутрішньогалузевої торгівлі.

Тема 7. Стратегії зовнішньоекономічної політики: імпортозаміщення та експортоорієнтування

Стратегія зовнішньоекономічної політики. Стратегія імпортозаміщення як інструмент максимізації росту ВВП та індустріалізації. Експортоорієнтовані стратегії розвитку: ключові характеристики та їхні різновиди.

Тема 8. Механізми регулювання міжнародної торгівлі на глобальному рівні

Багатостороння система регулювання міжнародної торгівлі та її рівні. Корпоративний рівень, Національний рівень. Міжнаціональний рівень. Наднаціональний рівень. Глобальний рівень. Теорія міжнародних режимів. Міжнародні торговельні угоди. Міжнародна торговельна операція. Регіональні торговельні угоди.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
Тема 1. Теоретичні концепції міжнародної торгівлі та торгової політики	15	2	4			9	15					15
Тема 2. Сутність та види торгової політики	15	2	4			9	15	2				13
Тема 3. Соціально-економічна безпека як чинник вибору виду торгової політики	15	2	4			9	15	2				13
Тема 4. Тарифні інструменти торгової політики	15	2	4			9	15	1				14
Тема 5. Нетарифні інструменти торгової політики	15	2	4			9	15	1				14
Тема 6. Показники зовнішньої торгівлі для аналізу торгової політики	15	2	4			9	15	1				14
Тема 7. Стратегії зовнішньоекономічної політики: імпортозаміщення та експортоорієнтування	15	2	4			9	15	2				13
Тема 8. Механізми регулювання міжнародної торгівлі на глобальному рівні	15	2	4			9	15	1				14
Усього за курсом	120	16	32			72	120	10				110

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-2.	Тема 1. Теоретичні концепції міжнародної торгівлі та торгової політики	4
3-4.	Тема 2. Сутність та види торгової політики	4
5-6.	Тема 3. Соціально-економічна безпека як чинник вибору виду торгової політики	4
7-8.	Тема 4. Тарифні інструменти торгової політики	4
9-10.	Тема 5. Нетарифні інструменти торгової політики	4
11-12.	Тема 6. Показники зовнішньої торгівлі для аналізу торгової політики	4

13-14.	Тема 7. Стратегії зовнішньоекономічної політики: імпортозаміщення та експортоорієнтування	4
15-16.	Тема 8. Механізми регулювання міжнародної торгівлі на глобальному рівні	4
Разом		32

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Теоретичні концепції міжнародної торгівлі та торгової політики	9	15
2.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Сутність та види торгової політики	9	13
3.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Соціально-економічна безпека як чинник вибору виду торгової політики	9	13
4.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Тарифні інструменти торгової політики	9	14
5.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Нетарифні інструменти торгової політики	9	14
6.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Показники зовнішньої торгівлі для аналізу торгової політики	9	14
7.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Стратегії зовнішньоекономічної політики: імпортозаміщення та експортоорієнтування	9	13
8.	Вид: позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою Механізми регулювання міжнародної торгівлі на глобальному рівні	9	14
Разом		72	110

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Не передбачено.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використовуються такі методи навчання, як словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вирішення задач, відповіді на тести, практична робота) тощо.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Засвоєння теми (**поточний контроль**) контролюється на семінарських заняттях відповідно до конкретних цілей.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- інформаційні доповіді на семінарських заняттях;
- підготовка творчих завдань з мультимедійними презентаціями;
- тестування;
- виконання семестрової роботи (письмова форма заліку).

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

Вміст залікових завдань й оцінювання відповідей на заліку: 2 питання по 20 балів (10х2).

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Поточний контроль та самостійна робота								Залік	Сума
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	40 (по 20 балів за 2 питання)	100
60									

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять – до 60 балів, з них: інформаційні доповіді на семінарських заняттях – до 10 балів, підготовка творчих завдань з мультимедійними презентаціями – до 20 балів, виконання двох тестових завдань (поточне тестування) – до 30 балів (кожне тестування по 30 тестів по 0,5 балу за кожну правильну відповідь – 15 балів).

Критерії поточного оцінювання знань студентів:

Інформаційні доповіді на семінарських заняттях:

– **8-10 балів** – студент готує інформаційну доповідь в рамках теми на семінарських (практичних) заняттях, в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, активно доповнює хід обговорення проблемних питань.

– **5-7 балів** – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури. При викладанні деяких питань студенту не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі суттєві неточності та помилки.

– **3-4 бали** – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає відповідь під час усних та письмових виступів, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, не приймає учать в обговоренні проблемних питань, несистемно відвідує заняття.

– **1-2 бали** – студент намагається працювати в рамках теми на семінарських (практичних) заняттях, але не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

– **0 балів** – студент не працює на семінарському занятті або не відвідує заняття.

Підготовка творчих завдань з мультимедійними презентаціями:

– **15-20 балів** – студент активно готує та виступає з творчим завданням в рамках теми на семінарських (практичних) заняттях, в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час презентації, глибоко та всебічно розкриває зміст

своїєї презентації, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, відповідає на питання інших студентів і викладача.

– **10-14 балів** – студент в цілому володіє навчальним матеріалом для підготовки на виступу з презентацією, викладає її основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання додаткової літератури. При виступі з презентацією студенту не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі суттєві неточності та помилки.

– **6-9 балів** – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом для підготовки на виступу з презентацією. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування), недостатньо розкриває зміст своєї презентації, допускаючи при цьому суттєві неточності, не може відповісти на питання інших студентів і викладача.

– **1-5 балів** – студент підготував і намагався виступити з презентацією в рамках теми на семінарських (практичних) заняттях, але не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє теми й не розкрив зміст своєї презентації, не може відповісти на питання інших студентів і викладача.

– **0 балів** – студент не виступав з презентацією на семінарському занятті або не відвідує заняття.

Студент допускається до підсумкового контролю, якщо за результатами поточного контролю він набрав **не менше 30 балів**.

У разі прояву академічної недобросовісності на заліку студент одержує загальну нульову оцінку.

Критерії оцінювання відповідей під час проведення підсумкового контролю:

– **15-20 балів** – відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, вміє виявити тенденції, визначити перспективи; студент має навички користування фактичним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

– **10-15 балів** – відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски теоретичного фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, орієнтується в матеріалі; студент має навички користування фактичним матеріалом.

– **5-10 балів** – студент не володіє більшою частиною теоретичного фактичного матеріалу, допускає істотні пропуски у відповіді, не впевнено орієнтується у нормативній базі, теоретичних засадах, не вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки.

– **1-5 балів** – студент виявляє незнання більшої частини теоретичного та фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки.

– **0 балів** – відповідь відсутня або не відповідає змісту завдання.

Критерії оцінювання до всіх видів завдань (поточних та підсумкового контролю) наведені у відповідних розділах дистанційного курсу Глобальна торгова політика: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=18160>

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою (чотирирівнева шкала оцінювання)
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
0 – 49	незадовільно

Використання технологій штучного інтелекту (ШІ)

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено». Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент». Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів. Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент». Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних. проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту. Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ. У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Зарахування неформальної освіти

Здобувачі можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах, які тематично пов'язані зі змістом дисципліни і співвідносяться із загальною кількістю кредитів.

Прикладами релевантної неформальної освіти можуть бути:

- онлайн-курси (Coursera, Prometheus тощо) за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни;
- участь у сертифікованих тренінгах і семінарах, присвячених темам, дотичним до змісту навчальної дисципліни;
- сертифіковані програми за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни, проведені міжнародними організаціями чи університетами.

Умови зарахування:

- Здобувач має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу.
- Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь.

Кожне звернення розглядається індивідуально. Процедура визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Рішення

ухвалюється науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» на підставі поданого пакету документів від здобувача освіти.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Довгаль О. А. Глобальна торгова політика: дистанційний курс на платформі Moodle, режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=18160>
2. Міжнародні економічні відносини: підручник / За ред. О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – переробл. та доповн. / [кол. авт.]; за ред. О. А. Довгаль. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – 852 с. <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/8b379207-4481-41b9-869e-9bfce7712338/content>
3. Світова економіка : підручник / За ред. О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. – 526 с. <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/ec2046ef-f53b-48d0-82a0-51ca9523e34e/content>
4. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: Підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема, В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. – К.: Університет економіки та права “КРОК”, 2018. 698 с. – Режим доступу: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/pidruchniki/rokochoa_0004.pdf .
5. Торговельна політика та комерційна дипломатія: тестові й аналітичні завдання : Навч.-метод. посібник / укл.: Т.В. Марченко. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 96 с.

Додаткова література

1. Міжнародна економіка: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / За ред. проф. А.М. Поручника. – К.: КНЕУ, 2023. – 160 с.
2. Міжнародна економіка: Підручник / А.П. Румянцев, Г.Н. Климко, В.В. Рокоча та ін., За ред. А.П. Румянцева. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2021. – 449 с.
3. Козак Ю.Г., Ковалевський В.В., Ржепішевський К.І. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях: Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Професіонал», 2022. – 676 с.
4. Кубатко О. В. Торговельна політика ЄС та Україна : Навч. посібник / О. В. Кубатко, Т. В. Пімоненко. – Суми : Сумський державний університет, 2019. 143 с.
5. Розвиток національної торговельної політики для підвищення конкурентоспроможності економіки України : Колективна монографія / за ред. д-ра екон. наук, чл.-кор. НААН України Т.О. Осташко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». – Електрон. дані. – К., 2021. 313 с. – Режим доступу: <http://ief.org.ua/docs/mg/353.pdf>
6. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: Історія. Підручник. – К.: Либідь, 2022. – 384 с.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

- <http://civicua.org>– електронний портал суспільних організацій України
- <http://europa.eu.int/>– електронний портал Євросоюзу
- <http://news.ft.com/>– офіційний сайт газети *Financial Times*
- <http://whitehouse.org/>– офіційний сайт Білого дому (Вашингтон)
- <http://www.bank.gov.ua/>– офіційний сайт Національного банку України
- <http://www.cordis.lu/>– Європейська асоціація трансферу технологій, інновацій та інформації
- <http://www.economist.com/>– сайт журналу *Economist*
- <http://www.ei.com.ua/>– інформаційне агентство Експресінформ – основні фінансові індикатори України

- <http://www.imf.org/>– офіційний сайт Міжнародного валютного фонду
- <http://www.industry.com.ua/>– рейтинги українських підприємств, у тому числі і науково-виробничих, на сайті Міністерства промислової політики України
- <http://www.me.gov.ua/>– офіційний сайт Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України
- <http://www.osce.org/>– офіційний сайт Організації безпеки та співробітництва в Європі
- <http://www.unctad.org/>– офіційний сайт *UNCTAD*
- <http://www.worldbank.org/>– офіційний сайт Світового банку
- www.ac-rada.gov.ua– офіційний сайт Рахункової палати України